

32. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan kokoonpano v. 1964 oli sama kuin edellisenä vuonna.

Lautakunta piti vuoden aikana 14 kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli 143 pykälää.

Lautakunnan toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 559 ja toimistosta lähteneiden 233. Kiertokirjeiden, painotuotteiden ym. postilähetysten lukumäärä oli 6 883.

Päätökset. Lautakunnan tekemistä tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon: päätettiin hyväksyä toimiston laatima kertomusvuoden työohjelma (14.1. 10 §) sekä toimiston ehdotukset, jotka koskivat: kertomusvuoden kurssiohjelmaa (4.2. 21 §); raittius- ja terveysaiheisten lehtien, kirjasien ja lyhytelokuvien yms. hankintaa valistustyötä ja lainaustoimintaa varten (26.5. 70 §, 9.6. 77 §, 13.10. 111 §, 24.11. 130, 131 §, 15.12. 141 §); erilaisten kilpailujen järjestämistä raittiusjärjestöille ja eri kouluille (25.2. 35 §, 1.9. 86 §, 22.9. 95, 96, 101 §); Työväen Raittiuspäivän vieton järjestelyä (4.2. 22 §); raittiusviikon juhla järjestelyjä ja mainostoimintaa (22.9. 99 §); raittiustyön tukemiseen varatun 110 000 mk:n määrärahan jakamista raittiustyötä tekeville järjestöille (24.3. 41 §) ja määrärahan varaamista oppikoulujen raittius-tutkinnon oppikirjoja varten (4.2. 23 §, 14.4. 52 §) sekä ruotsinkielisissä oppi- ja ammattikouluissa pidettävää esitelmäsarjaa (13.10. 107 §). Lisäksi päätettiin: järjestää neuvottelutilaisuus raittiusmäärärahoista avustusta saaneiden raittiusjärjestöjen edustajille (14.1. 13 §), neuvottelupäivät maan suurimpien kaupunkien raittiuslautakuntien edustajille (9.6. 76 §) ja yhteistyössä IOGT-logen Balderin kanssa joulujuhla pääkaupungin asunnottomille (15.12. 139 §); raittiusaiheisen lyhytelokuvan valmistuksen tukeminen (24.3. 40 §) sekä suorittaa tupakoinnin levinneisyyttä koskeva tutkimus kansalais- ja ammattikoulunuorison keskuudessa (25.2. 34 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin mm. esitys viranhaltijan lähettämisestä sosiaaliministeriön järjestämille raittiustyönohjaajien opastuspäiville (26.5. 69 §).

Suomen Raittiusjärjestöjen Liitolle tehtiin esitys lisälehtisen julkaisemisesta kirjallisuusluetteloon sen painatuksen jälkeen ilmestyneistä raittiusaiheisista kirjoista ja julkaisuista (13.10. 112 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: avustuksen myöntäminen Suomen Kansan Ryhtiliike -yhdistykselle (24.3. 42 §); uusien anniskeluoikeuksien myöntämistä koskevasta kuudesta anomuksesta annettiin kielteinen lausunto viidessä tapauksessa (25.2. 30 §, 5.5. 61 §, 1.9. 84 §, 22.9. 93 §, 13.10. 109,

114 §), samoin annettiin kielteinen lausunto kolmesta anniskeluoikeuksien lisäämistä koskevasta anomuksesta (14.1. 15 §, 1.9. 85 §, 22.9. 94 §). Sitä paitsi puollettiin useimpia 158 anniskeluravintolan anomuksista saada anniskeluoikeuksiaan jatketuksi anniskelukaudeksi 1965—1967 (26.5. 68 §).

Lisäksi annettiin Suomen Raittiusjärjestöjen Liitolle lausunto mahdollisen uuden raittiuslehden perustamisesta (3.11. 120 §) ja Yhtyneet Ravintolat Oy:lle ja Alkoholi-liike Oy:lle ym. Malmilla sijaitsevan »Tillikka»-nimisen ravintolan toiminnasta (13. 10. 108 §, 3.11. 121 §).

Toimiston henkilökunta. Kertomusvuonna oli lautakunnan palveluksessa neljä vakinaista ja yksi tilapäinen viranhaltija.

Raittiusvalistustoiminta. Lautakunnan ja toimiston virkailijoiden toimesta pidettiin vuoden aikana kaikkiaan 114 puhetta, esitelmää tai alustusta.

Toimisto järjesti kahdeksan valistustilaisuutta, osittain yhteistyössä IOGT-logen Balderin, Oppikouluraittiusyhdistysten Helsingin piirin, Helsingforsnejdens MHF-yhdistyksen, Naisten Raittiuskeskuksen ja Suoja-Pirtin kanssa. Tilaisuuksissa oli osanottajia yhteensä n. 1 500.

Neuvottelutilaisuuksia järjestettiin seuraavasti: 14.1. neuvottelutilaisuus raittiusjärjestöjen edustajille, osanottajia 68; 30. 1., 7.10. ja 27.11. vihjeiltoja, osanottajia 75; 15.5. raittiusviikon järjestelyä koskeva neuvottelutilaisuus raittiusjärjestöjen edustajille, osanottajia 45 ja 26.—27.9. neuvottelupäivät suurten kaupunkien raittiuslautakuntien edustajille, osanottajia 33.

Eri raittiuskeskusjärjestöjen kustantamia julkaisuja levitettiin vuoden aikana seuraavasti: Valkolakki-lehteä yliopiston ja korkeakoulujen oppilaille 286 vuosikertaa, opinto-opas Valkolakkilehteä helsinkiläisille ylioppilaskokelaille 1 800 kpl, eri raittiuslehtiä työmaa- ja kansanruokaloihin ym. 1 100 vuosikertaa, raittiuskeskusjärjestöjen joulujulkaisuja sairaaloihin, vankiloihin ym. sosiaalisiin laitoksiin 1 750 kpl. Raittiusstudion oppikirjoja lähetettiin helsinkiläisille oppikouluille yhteensä 1 382 (ed. v. 1 865) mk:n arvosta, sekä eri kouluissa järjestettyjen raittiuskilpailukirjoitusten erityispalkintoina jaettiin 313 (352) kirjaa.

Raittiusviikon järjestelyistä vastasi neuvottelutilaisuudessa 15.5. valittu raittiusviikkotoimikunta, mutta käytännön järjestelyistä huolehti raittiuslautakunnan toimisto. Raittiusviikon avajaisjuhla pidettiin 25.10. Konservatorion juhlasalissa ja läsnä oli n. 600 henkeä. Lasten juhla oli 25.10. Balderin juhlasalissa, läsnä 480 henkeä. Muita ilmoitettuja tilaisuuksia oli yhteensä 48, joissa osanottajia oli yht. 6 495 henkeä. Viikon yleisohjelmisto julkaistiin 20 000 kappaleen painoksena ja lähetettiin pääasiassa kansakoululaisten välityksellä koteihin. Sanomalehtiaineistoa lähetettiin päivälehdille ja muuta raittiusviikkoa koskevaa aineistoa eri järjestöille. Kaduilla liikkui autoon kiinnitetty mainos yhteensä 28 t. Elokuvateattereissa esitettiin 30 valomainosta ajalla 18.10.—1.11. ja lehdistölle pidettiin selostustilaisuus 23.10.

Raittiusviikon merkeissä järjestettiin kansakoululaisille piirustuskilpailu, johon osallistui 249 kansakoululaista. Samoin järjestettiin varhaisnuorisojärjestöjen jäsenille arvauskilpailu, johon osallistui 22 jäsentä.

Neuvonta- ja järjestelytoiminta. Teknillisten välineiden lainaustoimintaa varten oli toimiston käytettävänä kolme elokuvaprojektorita, kaksi rainakonetta, telineellä varustettu elokuvakangas, magnetofoni, 104 erilaista kaitafilmiä sekä 35 eriaiheista raina- ja kuultokuvasarjaa. Elokuvakoneita lainattiin 330 (296) kertaa, kaitafilmejä

2 369 (2 192), joista raittiusaiheisia filmejä 749 (637) kertaa. Rainakoneita lainattiin 24 (39) kertaa ja valkokangasta 54 (37) kertaa.

Muuta lainaustoimintaa varten oli toimiston käytössä 8 naisten kansallispukua ja 8 miesten kansallispuvun liiviä. Lisäksi lainattiin kansantanhulevyjä, näyttämöpuvustoa ja askarteluvälineitä. Kansallispukuja lainattiin vuoden aikana 75 (77) kertaa.

Viranhaltijat suorittivat ohjauskäyntejä raittius- ja muiden järjestöjen tilaisuuksiin sekä laitoksiin vuoden aikana yhteensä 132 (268) kertaa. Lautakunta kustansi raittiusjärjestöille harrastustoiminnan erityisohjaajia yhteensä 26 (40) tunniksi.

Järjestöille toimeenpantiin vuoden alkupuolella kaupunkituntemuskilpailu, johon osallistui yhteensä 32 joukkuetta 21 järjestöstä. Vuoden lopulla lautakunta päätti järjestää raittiusaiheisten ohjelmien nauhoittamiskilpailun, mutta osanottajien vähyden vuoksi kilpailu siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat kurssit: kaksi teknillisten välineiden käytökurssia, kerhonjohtajakurssi, kaksi yhdistysteknillistä kurssia, puhetaidon kurssi sekä yhteistoimintakurssit Oppikouluraittiusyhdistysten Helsingin piirin, Kansan Raittiusliiton Helsingin piirin, Helsingin Raittiuskeskuksen ja raittiuspiirijärjestöjen yhteistyötoimikunnan kanssa. Kurseille osallistui yhteensä 263 (288) henkilöä.

Työväen Raittiuspäivän mainoksia jaettiin n. 300 työmaalle sekä 22.3.—5.4. välisenä aikana järjestettiin 20 elokuvateatterissa raittiuspäivää koskeva yleisnäytelmä.

Kansalais- ja ammattikouluille jaettiin Naisten Raittiuskeskuksen julkaisemaa Elämäsi edessä -julkaisua 100 kpl.

Raittiuslaitosten tutkiminen. Vuoden aikana suoritettiin kansalais- ja ammattikoulujen oppilaiden keskuudessa tupakoinnin levinneisyyttä koskeva tutkimus. Tutkimus liittyi toisena osana aikaisemmin suoritettuun vastaavaan tutkimukseen oppikoulunuorison keskuudessa ja sen tilastointityön suoritti kaupungin tilasto-toimisto.

Kurssiavustukset. Lautakunta jakoi kurssiavustuksia raittiuskeskusjärjestöjen järjestämien kurssien helsinkiläisille osanottajille. Avustukset myönnettiin poikkeuksetta vain kurssien osanottomaksuja, mutta ei matkakustannuksia varten. Lautakunnan käsiteltäväksi tuli yhteensä 46 avustusanomusta, joiden perusteella jaettiin 40 avustusta yhteismäärältään 802 mk.

Raittiusjärjestöjen tukeminen vapaiden järjestöjen kautta. Päätöksellään 24.3. jakoi lautakunta kaikkiaan 110 000 mk raittiusjärjestöjen avustuksiksi. Määrärahaa pääsi osalliseksi 5 raittiuskeskusjärjestöä, 5 -piirijärjestöä, 30 aikuisten raittiusjärjestöä ja 30 lasten ja nuorten raittiusjärjestöä sekä 12 eri järjestöjen raittiusjaostoa. Kolmen järjestön anomukset hylättiin.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden talousarvion tileille oli merkitty raittiuslautakunnan käytettäväksi 221 468 mk. Vuoden aikana merkittiin eri tileille ylityksinä ja lisämäärärahoina 5 013 mk ja kaikkiaan käytettiin 210 383 mk.

Tuloja ei lautakunnalla kertomusvuonna ollut.